

A FENYŐFŰRÉSZÁRU HELYETTESÍTÉS GAZDASÁGI KÉRDÉSEI A BÚTORIPARBAN

A fenyőfűrészáru helyettesítésének kérdése a hazai bútorigarban nem mai keletű. Évtizedek óta keressük a lehetőségeket, s intenzíven is mintegy 10 éve szerepel a folyamatosan megoldásra váró kérdések között. Ennek eredménye az, hogy a bútorigar felhasználása a termelési volumen rohamos növelése ellenére stagnál. Hogy a fenyőhelyettesítő anyagok mennyisége nálunk még sem ért el jelentős szintet, abban közrejátszott az a körülmény, hogy a fenyőfűrészáru, valamint a fenyőhelyettesítő anyagok közötti árkülönbség nem eléggé ösztönző a helyettesítésre.

A termelési volumen és az anyagstruktúra várható változása 1970 és 2000 között a magyar bútorigarban

Megnevezés	No.	1970	1985	2000	Index 2000/1970
Termelési érték	Mill. Ft	5200	13 000	28 000	538,4
Fenyőfűrészáru felhasználás	1000 m ³	83	100	90	108,4
Lombos fűrészáru felhasználás	1000 m ³	118	200	190	161,0
Forgács és pozdorja bútorigarlap	1000 m ³	85	230	457	537,6

A hazai bútorigartermelés 1970. évhez viszonyítva 1975-ig mintegy 50%-kal, a 2000. évig több, mint ötszörösére nő. Napirenden kell tehát tartani az eddig fenyőfából gyártott bútorigarkatrészek esetében a helyettesítésnek, illetve a pótlásnak a kérdését. Megoldását időbelileg és tartalmilag két szakaszra különíthetjük el:

az első szakaszban — kb. 1985-ig —, nagyobb részben még csak *helyettesítés* formájában jelentkezik a probléma és zömében még megoldható alacsonyabb választékú és olcsóbb fenyő- vagy lombos faanyaggal, továbbá egyes szerkezeti részeknél agglomerált lapokból szabott elemekkel;

a második szakaszban — kb. 2000-ig — a fenyőfűrészáru *pótlása* a megoldandó feladat, részben a már ma is alkalmazott faanyag nélküli (pl. üvegszálás erősítésű polieszter) szerkezetekkel és műanyagból öntött vagy préselt alkatrészekkel. Ebben a szakaszban olyan konstrukciós és faanyag-helyettesítő megoldásokkal is számolni kell, amelyeket ma még nem ismerünk.

A helyettesítés

Az 1985-ig terjedő első (helyettesítő) szakaszban megvalósítandó fenyő-helyettesítésre több lehetőség kínálkozik.

Kézenfekvő lehetőség a fenyőnek helyettesítése fenyővel, pontosabban az *értékesebb fenyőválaszték* (hosszú áru, osztályon felüli minőség) *helyett olcsóbbnak a felhasználása* (rövid áru, extra rövid áru és hengeres fa). Ez nem új elgondolás, hiszen legalább két évtizede alkalmazza a bútorigar, de a lehetőségek sajnos behatároltak, és globálisan már szinte kimerítettek, csupán parciális eredmények érhetők el.

Alkalmazott, de még kellőképpen ki nem aknázott helyettesítési lehetőség a különböző *lágylombos faanyagok felhasználása*. Ezek közül elsősorban a nyár- és a fűzfélék, valamint az éger és a hárs jöhet számításba. A bútorigarak is alkalmazzák ezeket annak ellenére, hogy általában vetemednek és szilárdságuk

sem éri el a fenyőét. Felhasználják, de csak olyan mértékben, amennyire azok rendelkezésre állnak. Az alapvető gond ugyanis az, hogy nagyobb a kereslet, mint a kínálat, s ez időszakonként különböző mértékben bár, de behatárolja a helyettesítés lehetőségeit. Fenn áll még a közvetlen gazdaságosság kérdése. A lágylombos faanyagok szélezési és egyéb manipulációs hulladéktöbbletének értéke ugyanis ma még meghaladja az árkülönbözetet és ezért pl. egy kárpitráma közvetlen anyagköltsége azonos választékú, árjegyzéki áron vásárolt nyárfűrész-áruból előállítva 10—15%-kal magasabb, mint fenyőből. Ennek következtében tehát csak akkor ösztönző a fenyőnek lágylombos anyaggal történő helyettesítése, ha a felhasználó bútorgyár legalább annyival olcsóbb helyettesítő lágylombos faanyagot tud vásárolni, amennyivel annak több a hulladéka. A kérdés megoldására két lehetőség kínálkozik:

a fenyőfűrészáru árának felemelése vagy

a fenyőfűrészáru áremelése mellett a lágylombos faanyagok árának leszállítása.

A megvalósításnak előfeltétele a piaci egyensúly is, amire azonban néhány évet még várni kell.

A lágylombos faanyagok alkalmazását fékező tényezők következtében került előtérbe a fenyőfűrészáru helyettesítése agglomerált lapokkal olyan szerkezeti elemeknél, és alkatrészeknél, ahol azok műszaki paraméterei kielégítik az előírásokat. Ezek megfelelő környezetben nem deformálódnak úgy, mint a lágylombos faanyagok és helyettesítőként való alkalmazásuk vállalati és népgazdasági szinten egyaránt gazdaságos.

A pótlás

A fenyőfa pótlásának a szakaszában — a 2000-ig terjedő második időszakban — a fő szerep a különböző, részben ma még nem is ismert műanyagoké lesz. Mivel azonban a felváltás műanyagokkal nem valószínű, meg egyik évről a másikra, a felkészülést már korábban megkezdtük. Ehhez az utat a nálunk főleg a vegyipar szempontjából fejlettebb és gazdagabb — sőt fában is gazdagabb — országok mutatták meg. A népgazdaság kemizálási programjával a bútoripar számára is lehetőség nyílik a vegyipar igénybevételére, bár kezdetben ez gazdaságossági problémákat vet fel. A műanyagipar fejlesztése ugyanis még csak kezdeti stádiumban van, a kis szériák miatt a műanyagból készült alkatrészek ma még drágábbak, mint a viszonylag olcsóbb fenyőfából készítettek.

Egy műanyagból előállított fiók közvetlen költsége 12%-kal magasabb, mint ugyanaz fenyőből. Egy műanyag asztalláb közvetlen költsége ma még közel négyszerese a fenyő asztallábénak. A műanyagipar felútása s a műanyagok árának ezzel együttjáró csökkenése azonban a gazdasági előnyt is meg fogja teremteni.

A bútoriparral szemben támasztott igényeket egybevetve a bútoripari beruházási lehetőségekkel, s figyelemmel a várható munkaerő-helyzetre, valamint az ipar strukturális átalakulására, nyilvánvaló, hogy *a fenyőfűrészáru pótlásának időszakában a műanyagosítás lesz az egyetlen lehetséges járható út.*

Д-р Барочи А.: ХОЗЯЙСТВЕННЫЕ ВОПРОСЫ ЗАМЕЩЕНИЯ ХВОЙНЫХ ПИЛОМАТЕРИАЛОВ В МЕБЕЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Быстрое развитие мебельного производства, а также ситуация с отечественным сырьём, требуют срочного решения вопроса о замещении древесных запасных частей, произведённых до сих пор из хвойной древесины. Вопросы связанные с замещением хвойной древесины можно разделить на 2-а этапа: 1 этап-приблизительно к 1985 году-надо заменить хвойные пиломатериалы другими древесным породами, 2 этап-приблизительно к 2000 г. -замещение хвойных пиломатериалов не древесными материалами. На первом этапе главное значение имеет создание хорошей пропорции цен.